

methodology for assessing the level of diversification, which is based on the assessment of the diversity of types of economic activity and goods / services produced within each economic activity, the stages of obtaining value added within each kind of economic activity. According to the proposed approach, the following indicators of the level of diversification of production activities of agrarian enterprises should be used: for the calculation of the level of horizontal diversification of the enterprise's production activity - the relative indicator of entropy; the level of concentric diversification - the adapted index of entropy, the level of vertical diversification, characterizing the stages of obtaining added value - the coefficient of Lerner.

diversification, risk, production activity, agricultural enterprise, evaluation

Одержано (Received) 21.05.2018

Прорецензовано (Reviewed) 22.05.2018

Прийнято до друку (Approved) 28.05.2018

УДК 336.767

JEL Classification M13; M21

DOI: <https://doi.org/10.32515/2413-340X.2018.33.43-50>

Т. Ф. Рябоволик, канд. екон. наук

В. В. Стратан

Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна

Проблеми та перспективи розвитку венчурного бізнесу в Україні

Стаття присвячена дослідженню проблем, пов'язаних з розвитком венчурного бізнесу в Україні. В ній відображено коротку історію становлення венчурного бізнесу в Україні та порівняння з іншими країнами світу. Розглянуто світову практику становлення та розвитку венчурного бізнесу. Наведено негативні фактори розвитку венчурного бізнесу в Україні. Поставлено завдання щодо підвищення ефективності венчурного фінансування в Україні. Наведено основні стимулюючі та стримуючі фактори розвитку венчурного бізнесу в країні.

венчурний бізнес, венчурні фонди, венчурний капітал, венчурне інвестування, інвестиції, ризик

Т. Ф. Рябоволик, канд. екон. наук

В. В. Стратан

Центральноукраїнський національний технічний університет, г. Кропивницький, Украина

Проблемы и перспективы развития венчурного бизнеса в Украине

Статья посвящена исследованию проблем, связанных с развитием венчурного бизнеса в Украине. В ней отражена краткая история становления венчурного бизнеса в Украине и сравнение с другими странами мира. Рассмотрена мировая практика становления и развития венчурного бизнеса. Приведены негативные факторы развития венчурного бизнеса в Украине. Поставлено задание увеличения эффективности венчурного финансирования в Украине. Приведены основные стимулирующие и сдерживающие факторы развития венчурного бизнеса в стране.

венчурный бизнес, венчурные фонды, венчурный капитал, венчурное инвестирование, инвестиции, риск

Постановка проблеми. Сучасний рівень розвитку країни напряму залежить від рівня розвитку інноваційної діяльності, тому впровадження інновацій є головним чинником успіху підприємства, що впливає й на рівень розвитку країни загалом. На сьогоднішній день в Україні розвиток венчурного фінансування інноваційних підприємств знаходиться на початковій стадії, адже венчурні фонди не відповідають світовим реаліям, а саме, мають найгірші інвестиційні можливості у напрямі прямого і венчурного фінансування. Однак Україна продовжує мати статус країни, в якій значну частку займають сировинні галузі промисловості й практично не створені умови для ефективного здійснення інноваційної діяльності через різного роду перешкоди (фінансові, політичні, правові), які постають на шляху до реалізації інноваційної моделі розвитку в країні. Інструментом реалізації такої моделі є створення ефективної національної інноваційної системи.

Реформування економіки України та її орієнтації на входження у європейську спільноту зумовлює пошук нових джерел фінансування для модернізації виробничих секторів економіки країни, зокрема інвестування інноваційної діяльності. Одним із джерел для такого швидкого переходу являється венчурний капітал. Венчурний капітал є важливим джерелом фінансування для починаючих (наново створених) компаній або компаній, що перебувають у складних умовах (на межі банкрутства чи спадній стадії розвитку), це так званий «ризиковий» капітал [10].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження питання розвитку венчурного бізнесу в розвинених країнах світу відображено в наукових працях Гулькіна П. [1], Зябрева Н. [3], Ковтуна Т. [4]. Зокрема Кузнецова І.С. [5], Лазарева С.Ф. [6], та Нежиборець В. [7] охарактеризували його виникнення та еволюцію. Такі вчені як Орлюк О.В. [8], Федулова Л.І. [9] та багато інших досліджували питання еволюції й особливості венчурного бізнесу.

Але не зважаючи на значну кількість праць присвячених даній проблемі, все ж в них недостатньо висвітлено проблеми та перспективи розвитку венчурного бізнесу конкретно для України, а тому підняте питання є досить актуальним на сьогоднішній час. Також залишається недостатньо дослідженим питання ефективної взаємодії інвестора й підприємства-реципієнта, зменшення ризику втрати коштів, що інвестуються, просування нової технології та продукту на іноземні ринки збуту, що суттєво гальмує обсяги фінансування підприємств на ранніх стадіях розвитку. Гарантом розвитку інноваційної діяльності є вдало врегульовані фінансові відносини в інвестиційній діяльності, які недостатнім чином висвітлені у вітчизняній науковій літературі, що зумовлює необхідність подальших досліджень.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є оцінка рівня розвитку венчурного бізнесу в Україні та визначення основних стримуючих та стимулюючих факторів, які впливають на венчурний бізнес.

Виклад основного матеріалу. Формування венчурних підприємств в Україні започатковано у 1992 році. Першим вітчизняним фондом венчурного капіталу став фонд "Україна", який здійснив інвестиції в 30-ть вітчизняних компаній на суму 10 мільйонів доларів США. Велика частка інвестування цим фондом здійснювалась за рахунок Європейського банку реконструкції та розвитку. Згодом були створені ще декілька венчурних фондів, до найуспішніших з яких можна віднести фонд прямого інвестування Western NIS Enterprise Fund (з 1995 року) і Sigma Bleyzer (з 1994 року). Крім них також привертає увагу AVentures (з 1994 року) – українська венчурна компанія з широкою міжнародною мережею технологічних та інвестиційних партнерів, яка спеціалізується на інвестуванні на ранніх етапах побудови міжнародних технологічних компаній, а саме на основі українських інновацій та інженерних талантів. Також хотілося б відмітити і венчурну компанію "ТЕХІНВЕСТ", яка була створена в березні 2004 року як правонаступник експортно-орієнтованого венчурного бізнесу компанії AVentures, яка має 10-річний досвід успішної роботи в українському хай-тек бізнесі [9].

Світовий досвід переконливо свідчить про те, що рівень економічного розвитку кожної сучасної держави безпосередньо залежить від ефективності її політики в інвестиційній сфері.

Варто зазначити, що український ринок венчурного інвестування істотно відрізняється від іноземних ринків. На світовому ринку основними сферами інвестування венчурного капіталу є виробництво напівпровідників, електронних новинок, комп'ютерної техніки, біотехнологій, інформаційної безпеки, генної інженерії та ряду інших. В перспективі знаходиться розробка нанотехнологій. Найпривабливішими сферами для інвестицій в Україні є будівництво, переробка сільськогосподарської продукції, харчова промисловість, роздрібна торгівля. Такі

галузі для України є більш привабливими, розповсюдженими та мало ризиковими на відміну від країн ЄС і США, де венчурні інвестиції здійснюються в інноваційні галузі промисловості.

Венчурні фонди в Україні використовуються для оптимізації управління активами фінансово-промислових холдингів та зниження податкового навантаження, тоді як венчурне інвестування (або інвестування ризикового капіталу) у світі залишається одним із найважливіших джерел капіталу для компаній, швидкий ріст та розвиток яких постійно потребує додаткових зовнішніх інвестицій (як правило, це підприємства малого та середнього бізнесу). Венчурні інвестиційні фонди повинні стати головною ланкою зв'язку між інвестиціями та інноваціями як складовими економічного зростання [6].

Специфіка українського ринку та робота на ньому венчурних фондів спрямовує венчурне інвестування в Україні усе далі від прийнятих у світовій практиці основ цього бізнесу. Як і раніше, самими важливими й активними на вітчизняному ринку є фонд прямого інвестування Western NIS Enterprise Fund (капіталізація 150 млн. дол.) і Sigma Vleyzer (управляє фондом UGF у розмірі більше 100 млн. дол.) [4].

Найбільш цікавими та перспективними об'єктами для венчурного капіталу є малі інноваційні компанії, орієнтовані на розробку та виведення на ринок наукомісткої продукції на базі високих технологій. Тому досить часто венчурне фінансування пов'язується із прямими інвестиціями в компанії саме технологічного сектора.

Як показав аналіз закордонного досвіду, венчурне інвестування не може компенсувати недостачу коштів з інших джерел для розвитку науково-технічної сфери. Воно корисне у своїй конкретній «ніші» розвитку інноваційної активності господарських систем. Недарма питома вага венчурного капіталу в загальному обсязі інвестованих коштів у багатьох країнах не перевищує декількох відсотків (крім США та Великобританії). Виникнення й активний розвиток сучасного венчурного бізнесу у ряді країн (США, країнах Європи) стали можливими, насамперед, завдяки зростаючій необхідності високоризикового капіталу з боку малих і середніх інноваційних виробничо-технологічних компаній, що зуміли створити високий комерційний потенціал розробок НДДКР.

Країни з наздоганяючою та мало розвиненою економікою створюють привабливі умови для венчурних підприємців та менеджерів із США та інших передових країн. Зокрема Ізраїль шляхом співфінансування приватних фондів і ухвалення частини ризиків на державу зумів порівняно швидко залучити іноземних венчурних інвесторів і менеджерів та перейняти їхній досвід [7].

Сінгапур пішов дещо іншим шляхом. Інвестиції здійснювались в країні в 1980-х роках у «Силіконову долину», де прибуток і реінвестувався. Поступово в них склалися з американськими венчурними підприємцями і менеджерами міцні зв'язки.

Подібним шляхом сьогодні намагається іти й Україна. Венчурний бізнес діє в нашій державі порівняно недовго. Історія його розвитку ще досить коротка [8].

Так 2006 рік вважають роком активного розвитку ринку спільного інвестування в Україні. У 2016-2017 роках інтенсивне зближення України з країнами ЄС та відповідними політичними та інтеграційними процесами в самій країні зумовило ще більш інтенсивний розвиток спільного інвестування. Більш швидкими темпами зростає кількість суб'єктів ринку, які займаються інноваціями чи нововведеннями, збільшуються вартісні показники обсягу ринку, відчутні досягнення показав ринок і за якістю управління активами, але попри це існують фактори, які гальмують розвиток венчурного бізнесу України (рис. 1).

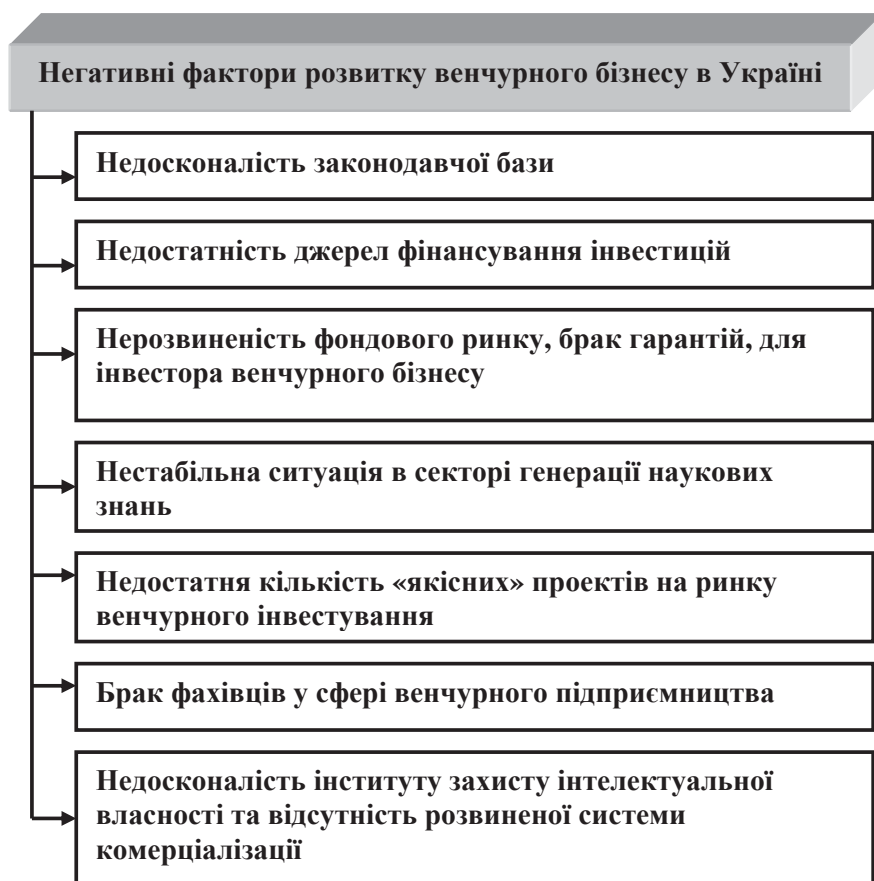

Рисунок 1 – Гальмівні фактори розвитку венчурного бізнесу в Україні

Джерело: складено авторами за матеріалами [3; 5; 9].

Розглядаючи більш детально перелічені негативні фактори розвитку венчурного бізнесу в Україні хотілося б відзначити, що в українському законодавстві не виокремлено суті та основних завдань «венчурного бізнесу», особливостей взаємодії суб'єктів венчурного бізнесу. Законодавчу базу, що регламентує інноваційну діяльність вітчизняних підприємств відображають лише два Закони: Закон України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)» та Закон України «Про інноваційну діяльність». В цих законах вперше було висвітлено особливості функціонування інвестиційних фондів, проте лише в контексті інвестування у вже існуючий бізнес, однак не зазначено, яким чином відбувається вкладення коштів у новостворений ризиковий бізнес (венчурний бізнес). В Законі України «Про інноваційну діяльність» чітко регламентовано умови здійснення фінансової підтримки венчурного бізнесу Державною інноваційною фінансово-кредитною установою інноваційних проектів шляхом надання кредитів під заставу майна, укладення договору страхування та поруки, формування гарантій комерційним інститутам тощо, але не відображений чіткий поетапний механізм, як конкретно на практиці це буде здійснюватися [2].

Також в українському законодавстві існують обмеження щодо участі фізичних осіб та інституційних інвесторів (інвестиційних та пенсійних фондів, страхових компаній) у якості інвесторів венчурного підприємництва, що, в свою чергу, суттєво зменшує потенційну привабливість венчурних інвестицій. Зокрема, чудовим прикладом є стрімкий розвиток венчурних фондів у США, який тісно пов'язаний із можливістю пенсійних фондів вкладати 10 % власних активів у ризикові проекти. Зважаючи на це, венчурне підприємництво в Україні фінансується за рахунок вільного капіталу вітчизняних фінансово-промислових груп (ФПГ), приватних та інституціональних

іноземних інвесторів. Разом з тим, їх розвиток стримують наступні фактори: наявність високих ризиків венчурних інвестицій, сумнівна репутація української венчурної індустрії, недостатня інвестиційна привабливість бізнес-середовища України.

Розвиток фондового ринку України повинен надавати інвесторам надійний механізм захисту їхніх прав та здійснення портфельних інвестицій у венчурний бізнес. Це зменшить ймовірність появи ризиків. Такий механізм реалізації цінних паперів супроводжується страхуванням інвесторів від всіх можливих ризиків, в тому числі і від ймовірної невдачі реалізації проекту, в результаті чого власники привілейованих акцій мають право першої черги отримання вкладених коштів. В законодавстві України зазначено, що розмір звичайних привілейованих акцій у статутному фонді не повинен перевищувати 10%. На відміну від привілейованих, звичайні акції не дають права участі в управлінні венчурними процесами, оскільки їх суми недостатньо для реалізації венчурного проекту. В цьому випадку звичайні акції, що не передбачають страхування інвестора від ймовірних збитків, стають єдиним інструментом венчурного інвестора в Україні.

Організація венчурної діяльності в Україні пов'язана з рядом проблем, пов'язаних із складністю реорганізації наукового комплексу, що залишився у спадок після розпаду колишнього СРСР. Весь науковий потенціал був зосереджений у науково-дослідницьких інститутах, науково-виробничих об'єднаннях, академіях, тому така інноваційна структура не сприяла прориву до високих технологій, а політичний режим тих років гальмував розвиток комп'ютерних наук, асоціюючи кібернетику з «буржуазною наукою» [1].

Негативно впливає на розвиток і недостатня кількість «якісних» проектів на ринку венчурного інвестування. Основними критеріями «якісних» проектів є: розробка маркетингової стратегії як етапу підготовки та реалізації бізнес-ідеї; формування управлінської команди на засадах пошуку групи фахівців, що належать до різних сфер організаційної діяльності, однак працюють над спільним вирішенням існуючих проблем підприємства; планування діяльності підприємства (складання бізнес-плану); дослідження етапів розвитку технологій та перспективи їх використання; довгострокові перспективи розвитку компанії; захист права інтелектуальної власності шляхом національного чи міжнародного патентування та потенційна місткість ринку.

Відчувається брак фахівців у сфері венчурного підприємництва, що мають теоретичні знання та практичні навички щодо технології виявлення та оцінки інноваційних проектів та сприяють встановленню стабільних джерел фінансування на початковій стадії розвитку проектів. Необхідним є здійснення перевірок спеціалістами у сфері менеджменту аналізу ймовірності настання ризиків, їх ідентифікації та ранжування за рівнем вагомості, науково-технічної, інвестиційної та маркетингової стратегії та пошук під кожен інноваційний проект потенційних інвесторів.

Недосконалість інституту захисту інтелектуальної власності та відсутність розвиненої системи комерціалізації теж є несприятливим фактором. Номінальна кількість розробок в Україні збільшується, разом з тим поступово зменшується їх якість (науково-технічний рівень). За даними Держдепартаменту інтелектуальної власності в Україні видається 15-20 тисяч патентів щороку, однак реалізується на ринку менше 1% інновацій. Зокрема, патент України не забезпечує охорону майнових прав патентовласника на території інших держав, особливо у разі виникнення спірних ситуацій чи незаконного використання об'єктів інтелектуальної власності.

Незважаючи на вище перелічені проблеми та недоліки, увага до «венчурного» бізнесу в Україні поступово зростає. Це можна пояснити тим, що в умовах інтенсивного науково-технічного прогресу відмова від здійснення ризикових, але перспективних підприємницьких проектів на практиці несе для економіки та суспільства в цілому загрозу значно більших фінансових втрат, пов'язаних з можливою

втратою конкурентоспроможності національних виробників на внутрішньому та зовнішніх ринках.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином венчурний бізнес в Україні знаходиться на стадії становлення. Для його розвитку необхідне подальше удосконалення державної політики в галузі венчурного фінансування, в тому числі прямої фінансової підтримки. Ефективність венчурного фінансування в Україні буде залежати від виконання таких завдань:

- оцінка інвестиційного потенціалу у високотехнологічній сфері;
- підвищення освітнього рівня підприємців та усіх зацікавлених осіб у сфері венчурного бізнесу;
- формування та забезпечення реалізації державної політики щодо захисту інвесторів;
- залучення інвестиційних капіталів і технологій (ноу-хау);
- розвиток та функціонування ринку цінних паперів та їх похідних.

Основними стримуючими (гальмуючими) факторами розвитку венчурної індустрії в Україні на нашу думку є:

1. Слабка законодавча база.
2. Брак джерел венчурного фінансування та дія обмежень на залучення коштів від фізичних осіб.
3. Погіршення ситуації у секторі генерації наукових знань.
4. Брак у сфері венчурного інвестування дійсно «якісних» проектів.
5. Відсутність у сфері венчурного менеджменту досвідчених фахівців.

Основними стимулюючими факторами розвитку венчурної індустрії в Україні, на нашу думку, має стати якомога швидше усунення гальмівних факторів, а саме: посилення законодавчої бази, оскільки термін «венчурний бізнес» вже протягом багатьох років зустрічається в окремих законодавчих актах України, проте ще й досі не надано визначення його суті, функцій та принципів діяльності справжніх венчурних фондів і венчурних фірм; залучення до науково-технічної сфери приватного капіталу, обсяг якого здатний перевищувати державні інвестиції у сотні разів; формування ефективної системи захисту інтелектуальної власності та інших результатів наукової діяльності; здійснення модернізації вітчизняної промисловості шляхом створення нових виробництв, які базуються на високих технологіях; створення розширеної програми співпраці з вищими навчальними закладами щодо підготовки якісних та конкурентоспроможних на сучасному ринку праці фахівців; більш широке залучення цільових іноземних інвестицій до розвитку вітчизняної технологічної сфери.

Отже, лише після проведення ряду реформ Україна зможе повернути до себе увагу світових країн-інвесторів та залучити в свою економіку значний венчурний інвестиційний капітал, який зможе допомогти налагодити ділові стосунки та взаємини із потенційними світовими партнерами. В свою чергу, це спонукає вітчизняних науковців в подальшому більш детально досліджувати дану проблематику.

В умовах збільшення глобальної інвестиційної спрямованості на міжнародному ринку активізація венчурного інвестування є ефективним інструментом впливу на важливі макроекономічні показники в країні та, відповідно, повинна стати пріоритетним завданням не лише органів державної влади, але й міжнародних фінансових інститутів і приватних інвесторів, оскільки венчурні інвестиції дозволяють реалізовувати високодоходні проекти.

Перспективами подальших наукових розробок з даної тематики є дослідження стану венчурної індустрії в країнах, наближених у своєму економічному розвитку до нашої країни, а також вивчення важелів впливу держави на функціонування венчурного інвестування.

Список літератури

1. Гулькин П. Венчурный капитал. Немного истории и статистики. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.innovbusiness.ru/content/document_r_2E54E72B-8816-457B-8434-1AAA3EEFD265.html.
2. Закон України «Про інститути спільного інвестування (корпоративні та пайові інвестиційні фонди)» № 2299-III від 15 березня 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2299-14>.
3. Зябрева Н. Особенности украинского венчура [Текст] / Н.Зябрева // Компаньон. – 2002. – №41. – С. 32-35.
4. Ковтун Т. Їхні гроші та нашим би вченим. Українські проекти у сфері хай-тек презентують у Силіконовій долині [Електронний ресурс] / Т. Ковтун // Україна молода. – № 208. – 2005. – Режим доступу: <http://umoloda.kiev.ua/number/548/159/19804/>
5. Кузнецова І.С. Інститут венчурних інвестицій: стан та перспективи розвитку в Україні [Текст] / І.С. Кузнецова // Наука та інновації. – 2008. – Т4. – №1. – С. 87–95.
6. Лазарева С.Ф. Економіка та організація інформаційного бізнесу [Текст] : Навч. посібник / С.Ф. Лазарева. – К.: КНЕУ, 2002. – 667 с.
7. Нежиборець В. Венчурне інвестування: стан, проблеми, закордонний досвід [Текст] / В. Нежиборець // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2008. – № 4. – С. 56–60.
8. Орлюк О.В. Венчурне фінансування: світова практика та вітчизняні реалії [Текст] / О.В. Орлюк // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2007. – №6. – С. 60–67.
9. Федулова Л.І. Інноваційна економіка [Текст] / Л.І. Федулова. – К.: Либідь, 2006. – 155с.
10. Venture Capital White Paper 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iri.jrc.ec.europa.eu/concord-2010/presentations/fricke.pdf>

References

1. Gul'kin, P. Venchurnyj kapital. Nemnogo istorii i statistiki [Venture Capital. A bit of history and statistics]. www.innovbusiness.ru. Retrieved from http://www.innovbusiness.ru/content/document_r_2E54E72B-8816-457B-8434-1AAA3EEFD265.html [in Russian].
2. Zakon Ukrainy «Pro instytuty spil'noho investuvannia (korporatyvni ta pajovi investytsijni fondy)» № 2299-III vid 15 bereznia 2001 r. [Law of Ukraine "On Mutual Investment Institutions (Corporate and Mutual Investment Funds) No. 2299-III of March 15, 2001] (n.d.) zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2299-14> [in Ukrainian].
3. Zjabreva, N. (2002). Osobennosti ukrainskogo venchura [The Features of the Ukrainian Convolution]. *Kompan'on – Companion*, 41, 32-35 [in Russian].
4. Kovtun, T. (2005). Ykhni hroshi ta nashym by vchenym. Ukrain'ski proekty u sferi khaj-tek prezentuiut' u Sylikonovij dolyni [Their money and our scientists. Ukrainian high-tech projects are presented in the Silicon Valley]. *Ukraina moloda – Ukraine is young*, 208. Retrieved from <http://umoloda.kiev.ua/number/548/159/19804/> [in Ukrainian].
5. Kuznietsova, I.S. (2008). Instytut venchurnykh investytsij: stan ta perspektyvy rozvytku v Ukraini [Institute for Venture Investment: State and Development Prospects in Ukraine]. *Nauka ta innovatsii – Science and Innovation*, Vol.4, 1, 87-95 [in Ukrainian].
6. Lazarieva, S.F. (2002). *Ekonomika ta orhanizatsiia informatsijnoho biznesu [Economics and organization of information business]*. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
7. Nezhyborets', V. (2008). Venchurne investuvannia: stan, problemy, zakordonnyj dosvid [Venture investment: state, problems, foreign experience]. *Teoriia i praktyka intelektual'noi vlasnosti – The theory and practice of intellectual property*, 4, 56-60 [in Ukrainian].
8. Orliuk, O.V. (2007). Venchurne finansuvannia: svitova praktyka ta vitchyzniani realii [Venture financing: world practice and domestic realities]. *Teoriia i praktyka intelektual'noi vlasnosti – The theory and practice of intellectual property*, 6, 60-67 [in Ukrainian].
9. Fedulova, L.I. (2006). *Innovatsijna ekonomika [Innovative economy.]*. Kyiv: Lybid' [in Ukrainian].
10. Venture Capital White Paper 2010. iri.jrc.ec.europa.eu. Retrieved from <http://iri.jrc.ec.europa.eu/concord-2010/presentations/fricke.pdf> [in English].

Tetiana Ryabovoliik, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Viktor Stratan

Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, Ukraine

The Problems and Prospects of Development of the Venture Business in Ukraine

The purpose of this research is evaluation of the level of venture business's development in Ukraine and also determination of the main factors of restraining and stimulating, which affect on the venture business.

The current level of country's development depends on the level of development of the innovative activities, therefore the using of innovations is the main factor of the enterprise's success, which also affects to the level of country's development in general. To date, in Ukraine, the development of venture financing of the innovative enterprises is at the initial stage, because the venture funds do not correspond to the world realities, namely, they have the worst investment opportunities in the direction of direct and venture financing. However, Ukraine continues to occupy the status of a country in which the industries of raw materials occupy a significant part, and virtually there are not conditions for the effective implementation of innovative activities due to the various kinds of obstacles (financial, political, legal) which appear on the way to the realization of the innovative model of development in the country.

The instrument of the implementation of such model is a creation of an effective national innovative system. Under the conditions of reforming Ukraine's economy and its orientation towards to the joining the European community it makes the search for the new sources of funding for the modernization of the productive sectors of the country's economy, particularly for the investment of the innovative activities. Venture capital is one of the sources for such a rapid transition. Venture capital is an important source of financing for the start-up (newly created) companies or companies, which are in difficult conditions (on the verge of bankruptcy or a descending stage of development), this is the so-called "risk" capital.

The possibility of using new financial instruments for promotion of innovative activities in Ukraine will partially solve the problem primarily small and medium businesses. The leading role in investing research and development is gradually moving from the public to the private sector. Creation and development of new technologies with simultaneous maximization of profits with high degree of risk needs to work with active, experienced, strategically oriented institutional investors. Venture capitalists specialize in analyzing, selecting and managing technological innovation projects, agree to go to justified risk in order to generate income.

Further research in this area will cover the creation of favourable conditions for the development in Ukraine of high risk investments, the development of special system of state incentives for the creation of venture funds and companies.

venture business, venture funds, venture capital, investment, risk

Одержано (Received) 10.05.2018

Прорецензовано (Reviewed) 22.05.2018

Прийнято до друку (Approved) 28.05.2018

УДК 631.115.13:636

JEL Classification Q12; L25; M21

DOI: <https://doi.org/10.32515/2413-340X.2018.33.50-57>

Т.П. Шепель, канд. екон. наук, докторант

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна

Теоретичні основи функціонування особистих селянських господарств

В статті розкриваються теоретичні основи функціонування особистих селянських господарств. Встановлено, що виробництво сільськогосподарської продукції в особистих селянських господарствах, якому притаманна висока трудомісткість, дає можливість створити сферу вторинної зайнятості для працездатних осіб сільської місцевості, а для деяких соціальних груп сільських жителів – основної зайнятості, виступаючи стабілізуючим фактором негативних соціальних процесів. Еволюція функціонування особистих селянських господарств доводить, що впродовж усього періоду свого існування ці господарства намагалися мінімізувати свої формальні взаємовідносини з державою. В умовах економічного зростання роль особистих селянських господарств в продовольчому забезпеченні населення України буде втрачатися. У цих умовах буде знижуватися частка їх доходу у структурі сукупних ресурсів сільського домогосподарства, що створить умови для перетворення їх у "хобі-ферми" **особисте селянське господарство, трансформація, хобі-ферма, сільськогосподарська продукція, виживання**

Т.П. Шепель, канд. екон. наук, докторант

Белоцерковский национальный аграрный университет, г. Белая Церков, Украина

Теоретические основы функционирования личных крестьянских хозяйств

© Т.П. Шепель, 2018